

найоптимальнішої моделі, яка б не була складною для застосування, а надавала кращі результати ніж ті системи, що використовуються в країні сьогодні, але не завжди є ефективними та продуктивними.

Список використаних джерел

1. **Антикризові** стратегії в державному управлінні : метод. рек. / авт. кол. : В. В. Корженко, Н. М. Мельтохова, Н. С. Миронова [та ін.]. – К. : НАДУ, 2008. – 52 с.
2. **Гриценко О. І.** Контроль та оцінювання управлінської діяльності : опор. конспект лекцій / О. І. Гриценко. – К. : НАДУ, 2009. – 108 с.
3. **Матвіїшин Є. Г.** Методичні вказівки до вивчення модуля «Система управління якістю освіти вищих навчальних закладів» дисципліни «Державна політика і управління в освіті» : наук.-метод. розробка / Є. Г. Матвіїшин, С. М. Ромашко. – К. : НАДУ, 2009. – 44 с.
4. **Механізми** професіоналізації органів місцевого самоврядування в контексті забезпечення сталого розвитку територіальної громади : наук. розробка / авт. кол. : О. І. Сушинський, А. О. Каляєв, І. О. Дробот, О. Г. Сидорчук. – К. : НАДУ, 2009. – 64 с.
5. **Побудова** систем управління якістю відповідно до стандарту ДСТУ ISO 9001-2001 в органах виконавчої влади : навч. посіб. / уклад. : Т. П. Калита. – К. : Вид-во НАДУ, 2007. – 44 с.
6. **Розробка** підходів і механізмів забезпечення якості муніципальної управлінської діяльності : наук. розробка / Ю. П. Шаров (наук. кер.), І. А. Чикаренко, Т. В. Маматова [та ін.] ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Дніпропетр. регіон. ін-т держ. упр. – К. : НАДУ, 2008. – 59 с. – (Сер. «Бібліотека слухача. Організація місцевого самоврядування»).
7. **Сагайдак М. В.** Методичні рекомендації з питань запровадження системи управління якістю в місцевих органах виконавчої влади та місцевого самоврядування / М. В. Сагайдак, О. В. Слобожан. – Т., 2008. – 28 с.
8. **Удосконалення** механізмів надання публічних послуг населенню: метод. рек. / Б. Г. Савченко, К. І. Мельникова, Ю. В. Боковікова [та ін.] ; за заг. ред. Б. Г. Савченка. – К. : НАДУ, 2009. – 28 с.

Надійшла до редколегії 28.05.12

УДК 352: 061.1

В'ячеслав ШАРІЙ

*Національна академія державного управління
при Президентові України*

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ОРГАНАМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Досліджуються базові засади формування сучасної європейської системи самоврядних структур у контексті загальноєвропейського демократичного процесу. Пропонується методологія застосування в Україні європейського

© Шарій В. І., 2012

282

досвіду реалізації повноважень органів самоврядування як загального вектору розвитку публічного управління.

Ключові слова: місцеве самоврядування, виконавча влада, державне управління, територіальна громада, місцеві ради, демократія.

Вячеслав Шарый. Европейский опыт реализации государственной политики органами местного самоуправления

Исследуются базовые аспекты формирования современной европейской системы самоуправленческих структур в контексте общеевропейского демократического процесса. Предлагается методология применения в Украине европейского опыта реализации полномочий органов самоуправления как общего вектора развития публичного управления.

Ключевые слова: местное самоуправление, исполнительная власть, государственное управление, территориальное сообщество, местные советы, демократия.

Viacheslav Shariy. The European experience of formation and realization the politics of local governments

The basic principles of the formation of modern European system of self-governing institutions in the context of the European democratic process are investigated. The methodology application in Ukraine European experience exercising powers of self-government as a general vector of Public Administration is proposed.

Key words: local government, executive power, the government, territorial community, local councils, democracy.

Аналіз світового досвіду формування самоврядних структур, як і національної системи самоврядування сучасних держав, формалізує сучасну проблему публічного управління – трансформацію територіального устрою та механізмів діяльності самоврядних органів. Ця проблема детермінується через розмежування самоврядних прав різних територіальних громад, що співіснують у межах однієї адміністративно-територіальної одиниці; адже регіональний і місцевий рівні управління склалися відповідно до системи адміністративно-територіального устрою України, яка була запроваджена на початку 30-х рр. ХХ ст. в інтересах централізованого партійно-бюрократичного управління, під впливом тенденцій змін на центральному рівні. Водночас у зв'язку з цим значна частина самоврядних територіальних одиниць (зокрема, сіл, селищ, міст районного значення) сьогодні позбавлена необхідних фінансових та економічних ресурсів. Утім, за конституційним визначенням суб'єкта місцевого самоврядування – територіальної громади – це узгоджена система адміністративно-територіальних одиниць; при цьому в межах адміністративних кордонів одних населених пунктів перебувають інші населенні пункти, територіальні громади яких є, згідно з Конституцією України, самостійним суб'єктом місцевого самоврядування.

Саме в такому вигляді, будучи системно сформованими на обласному і районному рівнях управління, де функціонують одночасно органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування (тобто два центри публічної влади), через відсутність належної правової бази щодо розмежування повноважень цих органів виникає небезпека конкуренції їх компетенції. На сьогодні не сформована належна фінансово-економічна база

283

органів місцевого самоврядування, яка б дала їм змогу надавати повноцінні громадські послуги. Зрозуміло, що, незважаючи на значне посилення інтеграційних процесів, кожна країна має власні специфічні відмінності, проте, як свідчить аналіз міжнародного досвіду, існує цілий комплекс конкретних проблем місцевого самоврядування, що пов'язані з впливом центральної влади. Отже, проблемними сферами зовнішніх функцій місцевого самоврядування також є: система міжурядових стосунків, структура і політика, міжурядові фінансові стосунки і фінансування місцевого самоврядування; функції з наданням послуг; механізми врегулювання конфліктів між владними рівнями; регулятивні повноваження щодо місцевої власності.

Ідею представництва як гарантії індивідуалізму особи розробляли й відстоювали політичні філософи XVII – XIX ст. Дж. Локк, Ш.-Л. Монтеск'є, І. Кант, А. де Токвіль, Дж. С. Мілль та ін. Упровадження постійних каналів для узгодження конфліктних інтересів посилювало стабільність політичних інститутів національних держав, сприяло формуванню засад громадянського суспільства. Органи місцевого самоврядування є основними партнерами в системі владних стосунків. Багато людей не усвідомлюють, що органи місцевого самоврядування на підставі закону формуються регіональними утвореннями й засновуються відповідно до конституції та законів з урахуванням місцевих особливостей.

Оскільки в Україні відбувається усталення самоврядних структур, доцільно звернути увагу на європейський досвід формування ефективних систем місцевого самоврядування. Системи місцевого самоврядування, які існують сьогодні в Західній Європі, склалися внаслідок розвитку національної держави, демократизації, урбанізації та інших потреб сучасного демократичного суспільства, що корінням сягають основ колишніх феодальних або імперських порядків. Засновані на феодальних відносинах системи склалися із самобутніх територіальних одиниць, тоді як імперські системи формувалися адміністративними структурами, що безпосередньо призначалися із центру.

Малодослідженими залишаються засади формування в Україні ефективної системи самоврядних структур у контексті загальноєвропейського демократичного процесу. Доцільно виокремити основні підходи з дослідження сутності парадигми інституту самоврядування як складової громадянського суспільства. Перспективним бачиться вироблення методології застосування в Україні зарубіжного (європейського) досвіду реалізації повноважень органів місцевого самоврядування як загального вектору розвитку публічного управління.

Метою статті є вивчення європейського досвіду формування та реалізації політики органів місцевого самоврядування, а також можливостей його адаптації в системі місцевого самоврядування України.

Майже всі конституції європейських країн обов'язково містять положення, які визначають основні засади місцевого самоврядування. Так, навіть у Франції у 1982 – 1983 рр. було прийнято цілий пакет законодавчих

актів про децентралізацію державної влади, за яким місцеве самоврядування вийшло на якісно новий рівень, хоча конституція країни має лише 4 статті, що стосуються місцевого самоврядування, а сама Франція традиційно є централізованою державою [4, с. 88 – 89]. Федеративна Республіка Німеччина утворювалась в умовах окупації її території державами-переможцями, які однією з вимог до нової конституції та організації влади в Німеччині висували реалізацію самоврядування як гаранта демократії і недопущення диктатури в майбутньому. Особливу увагу основний закон приділяє саме фінансовій спроможності земель та общин і забезпечує невтручання держави в їх компетенцію. Саме така практика дозволяє надати самоврядуванню конституційний імпульс і забезпечити його розвиток незалежно від ситуації в державі [2, с. 32]. Такі підходи реалізовані і в конституціях усіх постсоціалістичних країн, у тому числі в Україні.

Як свідчить європейський досвід, реформа місцевого самоврядування за будь-яких умов є складовою частиною перетворень, що відбуваються в країні й мають за мету побудову демократичної, правової, соціальної держави. Саме місцеве самоврядування створює необхідні передумови для наближення влади до населення, формує гнучку систему управління, що добре пристосована до місцевих умов та особливостей і сприяє розвитку ініціативи та самоорганізації громадян. Передумовою впровадження в життя задекларованих засад місцевого самоврядування є перебудова системи організації влади й управління на дійсно демократичних засадах, що обумовить зміни існуючої моделі місцевого самоврядування. Найважливішим завданням у цьому плані є проведення реальної децентралізації влади, яку до сьогодні майже не вдалося здійснити, оскільки в Україні збереглися політичні, правові, психологічні стереотипи командно-адміністративного владарювання.

Органи регіонального та місцевого самоврядування в країнах Європи поступово стали спиратися на федеративні або унітарні засади. Федеративні системи акцентують увагу на самоврядуванні та спільному врядуванні, коли територіальні одиниці мають право визначати власну долю, тоді як в унітарних системах територіальні одиниці утворювалися централізовано й дозволялися тоді, коли це було вигідно й корисно владі центру. В обох випадках адміністративні одиниці розподілялися в межах більш чи менш конкретно визначених територіальних кордонів. На практиці обидві системи розвинулися в місцеве самоврядування як самостійну галузь національного права.

Одночасно впродовж останніх двох десятиріч у країнах Західної та Центральної Європи спостерігається тенденція до більшої децентралізації і автономії органів місцевого самоврядування. Цей перехід до передання повноважень місцевим органам влади пояснюється двома причинами: з одного боку, зростанням потреби в демократії на місцевому рівні, а з іншого – розосередженням фінансово-бюджетних функцій, які передаються від центру до органів влади на місцях. Вважається, що три історико-політичні події в Європі обумовили виникнення її основної

територіально-адміністративної організації. Це, по-перше, перехід від абсолютистського правління до правової системи стримувань і противаг, тобто системи взаємообмеження влад. На такий розвиток вплинула поява «конституціоналізму» після французької і американської революцій. По-друге, це рух за громадський контроль, який був наслідком запровадження загального виборчого права. Пошук форми представницького правління став домінуючою політичною тенденцією в Західній Європі, а пізніше й в усій Європі. По-третє, це спроба створити «загальнонародну державу» – форму участі мас після Радянської революції 1917 р. Ця форма набула поширення переважно в СРСР та в країнах Східної Європи і проіснувала до кінця 1980-х рр. [5, с. 223 – 256].

У процесі формування систем самоврядування в Європі значущим став територіальний фактор. Значення території як однієї з організаційних засад формування системи обумовлене тим, що історично багатство й добробут давала земля, оскільки сільське господарство було важливим способом виробництва, а простір – вирішальним чинником людської поведінки. Розподіл влади в межах національної держави й географічний поділ влади між рівнями врядування і в їх межах пов'язані між собою.

Характеризуючи процеси реформування систем місцевого самоврядування в Європі, слід зауважити, що починаючи з 50-х рр. XX ст. органи місцевого самоврядування в Європі зазнали значних трансформацій, які зробили їх більш придатними для функціонування в державах загального добробуту, вирішили проблеми урбанізації й загалом дали можливість функціонувати в межах надзвичайно взаємозалежних заходів, здійснюваних у межах відповідних програм. Пізніше виникла потреба в додатковій зміні концептуальної основи діяльності органів місцевого самоврядування з тим, щоб вирішити проблеми інтернаціоналізації, особливо у зв'язку з членством країн у ЄС. Західні вчені вважають, що ці реформи можна розподілити на чотири типи: коригування кількості одиниць, організаційні реформи, фінансові реформи, а також функціональні та процедурні реформи [1, с. 76]. У межах першої хвилі реформ шляхом об'єднання було зменшено кількість самоврядних одиниць, зокрема муніципалітетів. Як базове було застосоване функціональне обґрунтування: припущення, що ефективно й результативно надання послуг на місцях вимагає більших виборчих округів і адміністративних відділів, аби уникнути надлишковості й скористатися з економії, обумовленої зростанням масштабів виробництва. Найбільшого поширення це набуло у скандинавських країнах та у Великій Британії. Це був час, коли почалася регіоналізація, утворення проміжних ланок урядування. Можливо, саме внаслідок консолідації виникли також такі нові форми місцевих органів, як округи з надання послуг, ради мікрорайонів і спеціалізовані округи. В окремих країнах Європи кількість органів місцевого самоврядування скоротилася, тоді як в інших – істотно збільшилася.

Слід підкреслити, що організаційні реформи – зміна внутрішньої структури територіальних одиниць – здійснювалися в європейських

країнах під значним впливом центральної влади. Такі реформи змістовно включали посилення ролі мерів і рад, надання процесові прийняття рішень більш відкритого, публічного й демократичного характеру, розширення участі громадськості в прийнятті рішень, запровадження обов'язкових «раціональних» методів планування, зміни в складі місцевого персоналу й місцевих правил організації. Багато що з цього мало на меті сприяння більш активній участі органів місцевого самоврядування в усе більш взаємозалежних політичних системах і перетворення їх на надійних провідників державної політики. Так було, зокрема, в Італії і Великій Британії. Одночасно фінансові реформи, як правило, включали збільшення обсягів ресурсів, що їх центр надає органам місцевої влади, зокрема для розрахунків за соціальними програмами, ініціатором яких був центральний рівень. Такі реформи пояснювалися також бажанням центральної влади залучити органи місцевого самоврядування до участі в загальнодержавних системах. Також були зроблені спроби зміцнити здатність місцевої влади збирати податки чи забезпечити себе альтернативними засобами фінансування, серед яких плата за послуги, місцеві підприємства або надання послуг на ринкових засадах. Майже в кожній європейській країні було запроваджено цілий ряд обумовлених та необумовлених субсидій, які пов'язали місцеву владу із центральною. Водночас останнім часом відбулося зростання значення регіонального (субнаціонального) рівня управління, що перебуває між центральною і місцевою владами [3, с. 134]. Такі проміжні структури необхідні для розробки і прийняття рішень, більш прийнятних, ніж ті, що йдуть від центральної або місцевої влади. Отже, проміжні структури набули цілком нових форм регіональних виборних органів влади, що здійснюють виконавчі, а інколи й законодавчі повноваження (Бельгія, Франція, Іспанія, Португалія, Італія), або ж виникли у формі оновлених органів управління окружного рівня (Норвегія, Швеція, Данія, Британія та деякі землі Німеччини). Зростання ролі проміжних органів управління пояснюється рядом чинників:

- для розвитку такого типу автономії, який потрібний для примирення етнічного націоналізму, що з 1960-х рр. межував з вимогами самоврядування;
- необхідність вирішення проблем, пов'язаних з урбанізацією, яка зростає, і надання нових типів послуг, оскільки саме цей рівень дозволяє приймати рішення і здійснювати діяльність у масштабах, що перевищують розміри муніципалітету, проте не потребують повноважень центрального рівня;
- запровадження поділу на округи, що мало на меті задовольнити громадські потреби в місцевостях, які недостатньо добре обслуговуються центральними містами, тобто у віддалених приміських і сільських місцевостях;
- заохочення до регіонального широкомасштабного планування, зокрема в проблемних зонах і ділянках, що виходять за межі юрисдикційних кордонів, таких як транспорт і захист довкілля;
- в окремих країнах посилення регіонів пов'язувалося з рухом за

децентралізацію (в Іспанії, Італії, Норвегії, Данії, Німеччині, навіть у Франції); – для задоволення групових політичних та економічних інтересів [3, с. 179]. Такі інтереси можуть відповідати інтересам політичної партії, комерційним інтересам регіону або ряду регіонів у межах країни.

Отже, завдання, які сьогодні постали в умовах світової економічної кризи, не є завданнями лише національними – за умов глобалізації та посилення міжнародного й особливо міжрегіонального співробітництва вони стали глобальними та мають однаково вирішуватися як на міжнародному, так і на місцевому рівнях. Громадяни європейських країн усе більшою мірою починають прихильно ставитися до демократичного управління на всіх рівнях, що слугує попередженню виникнення конфліктів, створенню стабільності та сприяє участі громадян у громадському житті суспільства. Усе це ставить перед урядами країн та органами місцевого самоврядування принципово новий комплекс завдань, які стосуються спроможності місцевих і регіональних влад надавати високоякісні послуги та адекватно реагувати на законні вимоги та сподівання громадян, забезпечення відповідності між повноваженнями та ресурсами органів місцевої і регіональної влади, підвищення інтересу та залучення громадян до вирішення суспільних питань на місцевому й регіональному рівнях, розвитку співпраці між місцевими та регіональними органами влади.

Важливо підкреслити, що поняття самоврядування виникло в Європі у XVIII ст. й ідентифікувалося з певною участю громадян у здійсненні державної влади (до того ж не лише на рівні комун), при цьому самоврядне управління поступово відокремлювалося від державного управління. Подальша трансформація розуміння поняття самоврядування відбувалася під впливом інституціалізації політичних прав і свобод людини і громадянина. Унаслідок цього стало поширеним таке визначення: «самоврядування – управлінська діяльність, що здійснюється незалежно від держави». З огляду на це більшість європейських країн детермінували поняття територіальних органів як таких органів публічного права, які здійснюють свою суверенну владу на певній території. При цьому титульними елементами адміністративно-правового статусу територій визначені громада (населення), адміністративно-територіальна одиниця (територія), органи управління (суверенна влада), а самоврядні органи визнавалися такими (самоврядними), оскільки були суб'єктами публічного права. До того ж більшість конституцій європейських країн містять положення щодо гарантування права територіальних громад на самоврядування, чим фактично визначають його роль однорівнево з принципами поділу влади і децентралізації, а також імплементації принципу субсидіарності.

Інтегрування сучасних наукових розробок у сфері місцевої політики, досвіду адміністративно-правового регулювання самоврядних структур європейських країн, численних законопроектів дозволяє визначити стратегічні напрями вдосконалення діяльності органів самоврядування:

– остаточне вирішення питання доцільності трансформації системи

адміністративно-територіального устрою України;

– конституювання територіальної громади як дієздатного суб'єкта місцевого самоврядування й низової самоврядної адміністративної одиниці;

– формування системи самоврядних структур районного й обласного рівнів відповідно до європейських принципів самоврядування і напрацювання нормативно-правової основи взаємодії органів місцевого самоврядування базової ланки на рівні сіл, селищ та міст і представницьких органів місцевого самоврядування, з одночасним вирішенням питання щодо представництва органів держави на регіональному рівні;

– створення умов для належного матеріального, фінансового та іншого ресурсного забезпечення виконання завдань і функцій місцевого самоврядування, визначення статусу комунальної власності, стимулювання зусиль органів місцевого самоврядування щодо розширення дохідної частини бюджетів місцевого самоврядування, районних та обласних бюджетів за рахунок внутрішніх джерел.

Важливим складником раціоналізації управління регіональним розвитком має стати аналіз європейського досвіду формування ефективних механізмів регіональної політики, аналіз самостійної діяльності регіонів України на зовнішніх ринках. Це надасть можливість дослідити суперечності та проблеми, що виникають у процесі формування напрямів реалізації регіональної політики вже в контексті розвитку самоврядних структур. Цілком логічно, що традиційний підхід до розширення правової бази місцевого самоврядування має певні ресурси перспективного розвитку. Зокрема, перспективною розробкою є напрацювання нових редакцій законів про місцеве самоврядування та про місцеві державні адміністрації. У них більш повно реалізовано системно-функціональний підхід (наближений до європейських зразків). Завдяки цьому більш чітко визначено статус кожного елемента системи місцевого самоврядування, насамперед територіальної громади; функції, повноваження органів місцевого самоврядування різних рівнів, а також їх повноваження та повноваження відповідних місцевих державних адміністрацій щодо надання населенню адміністративних і громадських послуг. У цих проектах більш чітко врегульовані основи організаційної, правової, фінансово-майнової самостійності територіальних громад, зазначені механізми впровадження засад «статутного права». У разі їх доопрацювання та ухвалення ці документи зможуть стати важливим чинником подальшої демократизації суспільства за рахунок реалізації на місцевому рівні завдань системних реформ.

Водночас світова практика свідчить, що будь-які форми державного управління, його найкращі організаційні моделі приречені на невдачу, якщо не будуть вирішені проблеми співвідношення між центральними та регіональними органами влади, а також органами місцевого самоврядування. Регіональна політика припускає як наявність частин країни, що певним чином позбавлені конкурентних переваг, так і те, що ці території важливо виділити для прийняття для них особливих заходів.

Проведене дослідження дає підстави стверджувати, що сьогодні кожна європейська країна має потребу в розвитку власної моделі стосунків між центральною та місцевою владою. Кожна з них повинна довести здатність задовольняти потреби громадян. Наскільки кожна з цих країн буде здатною на це, залежатиме: від функцій, які виконуватимуть органи місцевої влади; свободи дій (повноважень), яку місцева влада матиме в прийнятті рішень і наданні послуг; певної межі, до якої політики місцевого рівня матимуть доступ щодо процесів ухвалення рішень на центральному рівні; якості підготовленості професійних кадрів.

Така модель вимагає розробки механізмів інформаційного обміну, спільного прийняття практичних рішень, обговорення теоретичних концепцій. Розвиток професіоналізму має надзвичайне значення з погляду як науки, так і практики. Якщо практичний бік забезпечує ефективне та кваліфіковане надання громадянам щоденних послуг, то науковий зміст є визначальним у формуванні державної політики. За останнє десятиліття багато західноєвропейських країн реформували свою ідеологію в галузі адміністративного управління. Наслідком цих змін стало поліпшення програм державного управління й державної політики. Утім професіоналізація органів місцевої влади сама по собі приховує нові небезпеки через відхід громадян від участі в самоврядуванні. Підвищення професіоналізму апарату місцевих органів впливає на децентралізацію, загрожуючи процесові демократичного ухвалення рішень. Отже, питання полягає в тому, як зберегти демократичні принципи й одночасно домогтися відновлення дієвого місцевого самоврядування.

Таким чином, побудоване на принципах демократії та децентралізації, місцеве самоврядування, маючи право самостійно вирішувати всі питання місцевого значення, сприяє оптимальному поєднанню місцевих і загальнодержавних інтересів, найефективнішій реалізації соціально-економічного потенціалу самоврядних територіальних одиниць, тому місцеве самоврядування слід розглядати як невід'ємну частину громадянського суспільства, як індикатор демократії. Саме тому напрямами подальших наукових досліджень є аналіз наявного ступеня демократичних перетворень у державі, розвиток національних моделей формування ефективного самоврядування, постановка сучасної європейської концепції самоврядного управління й безпосередній зв'язок такої концепції із системою наднаціонального управління ЄС. Адже, як бачимо на прикладі країн-членів ЄС, місцеве самоврядування є одним із головних інститутів організації управління суспільством на рівні адміністративно-територіальних одиниць. У сфері місцевого самоврядування насамперед мають розглядатися та вирішуватися питання, які пов'язані з повсякденним життям громадян.

Перспективи подальших наукових досліджень вбачаємо у виробленні методології трансформації самоврядного управління в Україні відповідно до принципів європейського адміністративного процесу.

Список використаних джерел

1. **Исаев С. А.** Алексис Токвиль и Америка его времени: [О трактате «О демократии в Америке»] / С. А. Исаев. – СПб. : Наука, 1993. – 141 с.
2. **Конституция** Федеративной Республики Германия // ФРГ: Конституция и законодательные акты / под ред. Ю. П. Урьяса. – М. : Прогресс, 1992. – С. 25 – 92.
3. **Проміжний** рівень управління в європейських державах: складність проти демократії? / за заг. ред. Т. Ларсона [та ін.]. – К. : К.І.С., 2003. – 346 с.
4. **Ткачук А.** Децентралізація, що зміцнює державу: особливості місцевого самоврядування у Французькій Республіці / А. Ткачук // Місцеве самоврядування. – 1997. – № 1 – 2. – С. 84 – 89.
5. **Barnett H.** Constitutional and Administrative Law / H. Barnett. – 2nd ed., Cavendish Publishing Limited. – 1998. – 1102 p.

Надійшла до редколегії 16.05.12

УДК 352.07 (477)

Олексій ЛІТВИНОВ, Наталія ЛІТВИНОВА

Національна академія державного управління

при Президентові України

Дніпропетровський регіональний інститут державного управління

ІНСТИТУЦІЙНІ ПАСТКИ ПРИСКОРЕНОГО ПЕРЕГЛЯДУ РЕГУЛЯТОРНИХ АКТИВ ОРГАНАМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Розглядається вітчизняний досвід проведення реформи дерегулювання господарської діяльності шляхом проведення прискореного перегляду регуляторних актів органів місцевого самоврядування. Аналізуються проблеми та результати реформи, їх вплив на діяльність органів місцевого самоврядування, створення сприятливих умов для розвитку підприємництва.

Ключові слова: прискорений перегляд регуляторних актів, інституційні пастки, органи місцевого самоврядування, розвиток підприємництва.

Алексей Литвинов, Наталья Литвинова. Институциональные ловушки ускоренного пересмотра регуляторных актов органами местного самоуправления

Рассматривается отечественный опыт проведения реформы дерегулирования хозяйственной деятельности путем проведения ускоренного пересмотра регуляторных актов органов местного самоуправления. Анализируются проблемы и результаты реформы и их влияние на деятельность органов местного самоуправления, создание благоприятных условий для развития предпринимательства.

Ключевые слова: ускоренный пересмотр регуляторных актов, институциональная ловушка, органы местного самоуправления, развитие предпринимательства.

Oleksii Litvinov, Nataliia Litvinova. Institutional traps rapid overview of the regulatory acts by local authorities

National experience of realization of reform of business activity's deregulation by

© Літвінов О. В., Літвінова Н. М., 2012